

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ESKİŞEHİR KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA BÖLGE KURULU

KARAR

Toplantı Tarih ve no : 24.06.2022 - 408
Karar Tarih ve no : 24.06.2022 - 10800

Toplantı Yeri
ESKİŞEHİR

Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Alanönü Mahallesi, özel mülkiyete ait, 23203 ada, 2 parselde yer alan Dere Cami Çeşmesi'nin tescil edilmesi konusunun değerlendirilmesine ilişkin; Özel Etkin Koleji'nin 10.02.2022 tarihli yazısı ve ekleri, kurum görüşlerinin talep edildiği Kurul Müdürlüğünün 18.02.2022 tarih, 2212537 sayılı yazısı, Odunpazarı Belediye Başkanlığı, Etüt Proje Müdürlüğünün 16.03.2022 tarih, 41333 sayılı yazısı ve ekleri, Eskişehir Valiliği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 18.03.2022 tarih ve 3144593 sayılı yazısı ve eki, Kurul Müdürlüğünün 23.05.2022 tarih, 2527882 sayılı yazısı, Kütahya Vakıflar Bölge Müdürlüğünün 03.06.2022 tarih 257421 sayılı yazısı eki 31.05.2022 tarihli uzman raporu, kurum görüşlerinin iletildiği yazılar, 21.06.2022 tarih, 1456216 sayılı dosya inceleme raporu okundu, fotoğrafları, tescil fişi ve dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Alanönü Mahallesi, özel mülkiyete ait, 23203 ada, 2 parselde yer alan Dere Cami Çeşmesi'nin mimari detayları ve tarihi değeri ile korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı özelliği göstermesi nedeniyle 2863 sayılı Kanun kapsamında Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı olarak tesciline; koruma grubunun "II. (İki) Grup" olarak belirlenmesine; Çeşmeye ilişkin hazırlanan tescil fişinin uygun olduğuna, kendi parsel sınırlarının koruma alanı sınırları olarak belirlenmesine, tescilli taşınmazda 2863 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında gerekli izinler alınmadan herhangi bir inşai ve fiziki müdahalede bulunulmamasına karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ			ANIT	ENVANTER NO:
TÜRKİYE	KÜLTÜR VARLIKLARINI KORUMA KURULU				HARİTA NO:
İLİ :Eskişehir	İLÇESİ : Odunpazarı	Köy / Mahalle:- Alanönü		KORUMA DERECESESİ:	ANITSAL:
SOKAK VE KAPI NO: Çeşme Sk	KADASTRO PAFTA:	ADA:2303	PARSEL:2 parsele bitişik	11.654P D	ÇEVRESEL:
ADI: Dere cami Çeşmesi	YAPTIRAN:	YAPAN:	MİMARİ ÇAĞI (Üslup): Geç Dönem Osmanlı	VAKFIYE:	ÇEVREYE AYKIRI:
	YAPIM TARİHİ: 19.yy (1801?)	KİTABE: var			

GENEL TANIM: Dikdörtgen planlı, iki paye destekle taşınan yuvarlak ve taş kemerli niş içerisinde bir aynalığa sahip çeşmenin merkezinde bir kitabesi bulunmaktadır.

A İYİ	TAŞIYICI YAPI	A DIŞ YAPI	A ÜST YAP	A İÇ YAPI	A SÜSLEME ELEMANLARI	A RUTUBET	A YOK
B ORTA		B	B	B	B	B	B İZİ VAR
C ENA		C	C	C	C	C	C

VAZİYET PLANI:

FOTOĞRAF:

GÖZLEMLER :

Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Alanönü Mahallesi 23203 ada 2 parseline bitişik Dere Cami Çeşmesinin bir bahçe duvarına bitişik olduğu ve yakınındaki Dere Camii nedeniyle Dere Cami Çeşmesi olarak anıldığı öğrenilmiştir. Kimin tarafından yaptırıldığı belli olmayan boyuna dikdörtgen planlı çeşme taş malzemeli olup, çeşmenin aynası yuvarlak kemerli bir niş içerisinde düzenlenmiştir. Aynanın iki yanında üzerinde silme konsolları olan birer destek paye bulunmaktadır. Çeşme aynasının ortasında yuvarlak kemerli küçük bir niş yer almaktadır. Dikdörtgen prizma biçiminde bir yalağa sahiptir. Çeşmede bir musluk bulunmaktadır. Sade bir yapıda inşa edilen çeşmenin dışa taşkın silmeli bir saçağı bulunmaktadır. Sonradan onarım gördüğü anlaşılan çeşmenin önceden yol kotunun altında kaldığı öğrenilmiştir. Çeşmenin şifalı olduğu, suyunun zeytinyağı ile kullanıldığında göz hastalıklarına iyi geldiği söylenceler arasındadır. Anadolu Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Hocalarından Prof. Dr. Erol Altunsapan ve Ali Gerengi'nin "Eskişehir Odunpazarı Mahalle Çeşmeleri" isimli makalede de çeşmenin adı Dere Cami Çeşmesi olarak geçmektedir. Dere Cami Çeşmesinin söz konusu makalede fotoğrafları eski olduğundan, çeşme yol kotunun altında görülmektedir. Eski fotoğraflarından çeşmenin bir kısmının yere gömülü olduğu ve üzerinden muhdes bir örtü bulunduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu makalede çeşmenin yuvarlak kemerli bir aynalık bölümünün bulunduğu, üst kısmında sekiz satırlı dikdörtgen bir kitabe panosu yer aldığı, ancak o zaman da okunamadığı, inşa tarihinin tespit edilemediği ancak yakınında bulunan Dere caminin 1801 tarihli olduğu, bu nedenle çeşmenin camiye yakınlığından iki yapının aynı yıllarda inşa edilmiş olabileceği belirtilmiştir. Eski fotoğraflarının çekildiği tarihte çeşmenin 5 ayaklı betonarme bir sundurmanın içinde yer aldığı aktarılmıştır.

Dere Camii Çeşmesinin, 1801 tarihli Dere Camiyle ilişkili olduğundan 19. Yy başına tarihlenebileceği, iki kalın paye ile taşınan büyük bir yuvarlak kemeri, okunamasa da varlığını koruyan kitabesi ile Klasik Osmanlı Çeşmeleri formunda olduğu değerlendirilmektedir. Gerek taş malzemesi gerekse mimari ve süsleme özellikleriyle dönemini yansıtan özgün özelliklerini büyük ölçüde korumuş bir eserdir. Kent için önemli bir bellek oluşu, konumu, mimari ve estetik özellikleri ile söz konusu çeşmenin kültür varlığı olduğu tarafımızca değerlendirilmekte ve tescile önerilmektedir.

ORJİNAL KULLANIM :	Çeşme
BUGÜNKÜ KULLANIM :	Çeşme
ÖNERİLEN KULLANIM :	Çeşme
HAZIRLAYANLAR :	Ebru EYNALLI Sanat Tarihçisi Begüm AKBABA BALCILAR Mimar

YAYIN DİZİNİ

EKLER:	KONTROL EDEN:
RAPOR	KURUL KARARLARI:
FOTOĞRAF	
RÖLÖVE PROJESİ	
RESTORASYON PROJESİ	
HARİTA	REVİZYON:
KROKİ	KURUL ONAYI:
KİTABE	
VAKFIYE	

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ESKİŞEHİR KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU'NUN
24.06.2022 GÜN, 10800 SAYILI KARARI EKİDİR.

ASLİ GİBİDİR
Rahime KARAOĞLU MURAT
Bölge Kurulu Müdür V.